Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător: E. Badan-Melnic
Dosarul nr. 2a-872/24
2-22185084-02-2a-29022024

D E C I Z I E
Colegiul Civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii de Apel Centru

4 martie 2025

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Ruxanda Pulbere
Judecători Roman Pascari și Ala Malîi

examinînd în procedură scrisă, fără dezbateri publice, în lipsa participanților la proces, cererea de apel declarată de avocatul Popa Cristina în interesele SRL „Agilex Grup" împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 16 mai 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de societatea cu răspundere limitată "Agilex Grup" către Galustova Marianna cu privire la încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

La 15 decembrie 2022 societatea cu răspundere limitată "Agilex Grup" a înaintat cerere de chemare în judecată către Galustova Marianna privind încasarea sumei de 6000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat că, potrivit contractului de împrumut nr. 173568 din 12 mai 2021, „Aventus Finance" societate cu răspundere limitată a acordat pârâtului Galustova Marianna un împrumut în sumă de 3000 lei pe un termen de 6 luni, cu scadența pe 12 iulie 2021.

Reclamantul a menționat că pe parcursul termenului de creditare pârâtul a încălcat condițiile contractului de împrumut în partea ce se referă la rambursarea ratelor împrumutului și a altor plăți aferente în termenul stabilit, în particular p.6, p.6.3, p.6.5.

În continuare reclamantul a notat că pe 16 februarie 2022 creanța a fost cesionată către „Agilex Grup" societate cu răspundere limitată, în baza contractului de cesiune a creanței nr. 02/2022.

Potrivit cererii de chemare în judecată, „Agilex Grup" societate cu răspundere

limitată, în calitate de cesionar, a notificat pârâtul despre mărimea datoriilor, termenul pentru achitare a datoriilor și consecințele eschivării de la achitarea datoriilor, însă acestea nu au fost achitate.

După cum a indicat reclamantul, conform situației din data de 22 august 2022, suma totală a datoriilor pârâtului Galustova Marianna constituie 10211,80 lei formată din: - 2525,15 lei - soldul împrumutului; - 457,07 lei - dobânda aferentă împrumutului; - 678 lei - comision pentru acordarea împrumutului; - 301,50 lei - comision pentru administrarea împrumutului; - 6250,06 lei - penalitățile calculate conform contractului de împrumut.

Reclamantul a precizat că, reieșind din situația creată în țară și criza economico-financiară, revendică doar creanța în valoare de dublul sumei împrumutate și renunță la suma ce excedează dublul sumei împrumutate, astfel încât suma totală pe care o pretinde este 6000 lei. 9. În drept, reclamantul a făcut trimitere la prevederile 776, 858 alin. (2), 901 alin.(1) și (5), 906 alin. (1) și (2), art. 823 alin. (1) și art. 1242 alin. (1) Cod civil.

Soluția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 16 mai 2023, acțiunea civilă înaintată de societatea cu răspundere limitată ”Agilex Grup” către Galustova Marianna cu privire la încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată a fost admisă parțial. S-a încasat de la Galustova Marianna, IDNP *****, în beneficiul societății cu răspundere limitată ”Agilex Grup”, IDNO 1012600013976, datoria născută din contractul de împrumut nr. 173568 din 12 mai 2021, încheiat între Galustova Marianna și ”Aventus Finance” societate cu răspundere limitată, și contractul de cesiune nr. 02/2022 din 16 februarie 2022 încheiat între ”Aventus Finance” societate cu răspundere limitată și ”Agilex Grup” societate cu răspundere limitată, în mărime totală de 5050,30 (cinci mii cincizeci, 30) lei, suma de 270 (două sute șaptezeci) lei pentru compensarea cheltuielilor de plată a taxei de stat și 1000 (cinci sute) lei pentru compensarea cheltuielilor de asistență juridică. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pretențiile din cererea de apel:

La 22 mai 2023, avocatul Popa Cristina în interesele SRL „Agilex Grup” a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 16 mai 2023, solicitând admiterea cererii de apel și casarea în parte a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admis integral.

În esență, apelanta a invocat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond în privința aplicării legii, or, nu este clar care este motivul micșorării soldului restant de la 6000 lei la suma de 5050,30, precum și nu este clar modalitatea de calcul a acestei sume.

Mai mult ca atât, apelanta a remarcat că, poziţia instanţei de fond este neclară în momentul cînd a fost înaintată acţiunea, apelantul a atras atenţia instanţei de judecată că datoria conform contractului de împrumut a lui Galustova Marianna constituie 10211,80 lei formată din: - 2525,15 lei - soldul împrumutului; - 457,07 lei - dobânda aferentă împrumutului; - 678 lei - comision pentru acordarea împrumutului; - 301,50 lei - comision pentru administrarea împrumutului; - 6250,06 lei - penalităţile calculate conform contractului de împrumut. Însă, reieşind din situaţia creată în ţară şi criza economico-financiară, revendică doar creanţa în valoare de dublul sumei împrumutate şi renunţă la suma ce excedează dublul sumei împrumutate, astfel încât suma totală pe care o pretinde este 6000 lei. Suma de 6000 lei, va întruchipa toate pretenţiile sale ce ţin de soldul împrumutului, dobînzile la împrumut, comision de administrare, de acordare şi penalităţi.

Prin urmare, SRL ,,Agilex Grup" consideră irelevante argumentele instanței de fond potrivit căreia, clauzele contractului nu au fost negociate, deoarece, probele anexate denotă invers, iar intimatul le-a acceptat.

Suplimentar, apelanta a remarcat netemeinicia concluziei instanței de fond, privind respingerea parțială a pretențiilor, or, aceasta contravine situației de fapt și anume că suma de 6000 lei reprezintă suma calculată conform contractului de credit.

Mai mult ca atît, s-a făcut trimitere şi la prevederile art. 15 al Legii privind contractele de credit pentru consumatori, care prevede că "(7) Se interzice: aplicarea ratei dobânzii de credit anuale specificate în contractul de credit dacă aceasta depăşeşte 50%, iar toate celelalte plăţi aferente (comisioane, taxe, penalităţi, dobânzi de întârziere şi orice alt tip de plată), cu excepţia dobânzii, pe o zi de credit depăşesc 0,04% din valoarea totală a creditului pentru termenul de utilizare efectivă a creditului de către consumator".

Susține partea apelantă că, deşi norma menționată nu era valabilă la data acordării împrumutului intimatei, totuşi apelantul pentru aşi demonstra intenţia sa de a nu supra îndatora intimata cu datorii exagerate, benevol a renunţat la o parte din pretenţiile sale, de la 10211,80 lei, pînă la 6000 lei. După cum s-a menţionat mai sus, această sumă va include, pe lîngă datoria de bază de 3000,00 lei, şi parţial compensarea dobînzii, comisioanelor şi a penalităţilor.

Menționaează partea apelantă, ca contradictorie hotărîrea primei instanței, or, în argumentarea de către instanţa de fond, se menţionează că la data emiterii hotărîrii, rata de bază a BNM, este 2,65 % anual, trecînd cu vederea că această rată nu se aplică organizaţiilor de micro finanţare, care nu dispun de surse financiare proprii, ci atrase din afara. Astfel, acestor categorii de împrumuturi, le sunt aplicabile ratele CHIBOR. Astfel, la data acordării împrumutului această rata a crescut de la 8.21 % pînă la 24% în ianuarie 2023.

Consideră că, argumentul instanţei de judecată, că rata dobînzii negociate cu intimata este disproporţionat de mare în raport cu rata de refinantare a BNM, este ilegală şi neîntemeiată.

De asemenea consideră neîntemeiată reducerea neargumentată a cheltuielilor de asistenţei juridică, or, la materialele dosarului, este ataşat confirmarea că apelantul a avansat cheltuielile pentru asistenţă juridică avocatului Popa Cristina în mărime de 3500 lei. Instanţa de fond neargumentat a redus aceste cheltuieli pînă la 1000 de lei.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

La caz, reprezentantul apelantului SRL ,,Agilex Grup" a depus apelul la data de 19 mai 2023, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/, dispozitivul căreia a fost pronunțat la 16 mai 2023, astfel se constată apelul declarat în termen.

Aprecierea instanței de apel:

Colegiul civil reține că acțiunea SRL ,,Agilex Grup" a fost examinată în procedura cererilor cu valoare redusă, reglementată de capitolul XXII al Codului de procedură civilă (art. 276^2 -276^4).

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 276^2 din Codul de procedură civilă, dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depășește 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanței, fără a se lua în considerare dobânzile, penalitățile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă.

În acord cu prevederile art. 276^3 din Codul de procedură civilă, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică.

În conformitate cu prevederile art. 276^4 din Codul de procedură civilă, instanța soluționează cauza și adoptă dispozitivul hotărârii într-un termen de cel mult 6 luni de la data depunerii cererii. Dacă, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexate, pârâtul nu depune referință, soluționarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar. Hotărârea judecătorească adoptată se publică pe pagina web a instanței judecătorești și se comunică participanților la proces, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Hotărârea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condițiile prezentului cod. Deciziile instanței de apel nu se supun

recursului, fiind definitive și irevocabile de la pronunțare. Instanța de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanților la proces, prevederile art. 276^3 fiind aplicabile corespunzător.

La caz, în adresa părților a fost expediată înștiințarea cu privire la examinarea apelului declarat în lipsa participanților la proces.

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma materialelor din dosar și în raport cu prevederile legislației în vigoare, Colegiul civil consideră că apelul declarat este neîntemeiat și urmează a fi respins, din următoarele motive.

Potrivit art. 385 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

De asemenea, potrivit art. 373 alin. alin. (1), (2), (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În cadrul examinării cauzei în instanța de apel s-a stabilit că, la data de 12 mai 2021 între „AVENTUS FINANCE” societate cu răspundere limitată și Galustova Marianna a fost încheiat contractul de împrumut nr. 173568, potrivit căruia, împrumutatul a primit suma de 3 000 lei, pe un termen de 6 luni, cu condiția rambursării conform graficului stabilit (f. d. 6-15).

La fel din materialele cauzei rezultă că, la 16 februarie 2022 creanța a fost cesionată către „Agilex Grup” societate cu răspundere limitată, în baza contractului de cesiune a creanței nr. 02/2022.

Astfel, invocând că Galustova Marianna nu și-a îndeplinit obligațiile contractuale de rambursare a sumei împrumutate, ”Agilex Grup” societate cu răspundere limitată a înaintat prezenta acțiune, solicitând încasarea datoriei contractuale în mărime totală de 6000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată, anume cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3500 lei.

Fiind învestită cu soluționarea cauzei în fond, prin hotărârea din 16 mai 2023, Judecătoria Chișinău sediul Centru a admis parțial acțiunea înaintată de ”Agilex Grup” societate cu răspundere limitată și a încasat de la Galustova Marianna, IDNP *****, în beneficiul societății cu răspundere limitată ”Agilex Grup”, IDNO 1012600013976, datoria născută din contractul de împrumut nr. 173568 din 12 mai 2021, încheiat între Galustova Marianna și ”Aventus Finance” societate cu răspundere limitată, și contractul de cesiune nr. 02/2022 din 16 februarie 2022

încheiat între ”Aventus Finance” societate cu răspundere limitată și ”Agilex Grup” societate cu răspundere limitată, în mărime totală de 5050,30 (cinci mii cincizeci, 30) lei, suma de 270 (două sute șaptezeci) lei pentru compensarea cheltuielilor de plată a taxei de stat și 1000 (cinci sute) lei pentru compensarea cheltuielilor de asistență juridică. În rest, acțiunea a fost respinsă, ca neîntemeiată.

Astfel, dat fiind faptul că, legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe urmează a fi verificată prin prisma cererii de apel depuse doar de „Agilex Grup” SRL, instanța de apel se va expune în limita apelului declarat, și fără a pune în dezbatere partea din hotărâre prin care au fost admise unele pretenții din acțiune, care vizează încasarea sumelor de la Galustova Marianna.

Analizând materialele dosarului în raport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, instanța de apel ajunge la concluzia că soluția primei instanțe este justă și legală, aceasta având la bază cumulul dovezilor administrate la dosar, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită.

În materie de drept, Colegiul reține că, potrivit art. 774 alin. (1) din Codul civil (în vigoare la data apariției raporturilor juridice), în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

În conformitate cu art. 776 din Codul civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit prevederilor art. 858 alin. (1) și (2) din Codul civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

De asemenea, conform art. 1763 alin. (1), (3), (4) din Codul civil, prin contractul de credit, o bancă sau o organizație de creditare nebancară (creditor) se obligă să pună la dispoziția unei alte persoane (debitor) o sumă de bani ca împrumut, cu condiția rambursării ei, a plății dobânzii și a altor plăți aferente, sau își asumă orice alt angajament de a achiziționa o creanță sau de a efectua o plată, de a prelungi termenul de rambursare a datoriei sau de a emite orice garanții. Față de contractul de credit se aplică prevederile referitoare la contractul de împrumut în măsura în care regulile prezentului capitol nu prevăd altfel sau din esența contractului de credit nu reiese contrariul. Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică împrumuturilor acordate de către bănci sau organizații de creditare nebancară, precum și alte organizații care acordă credite în baza legii.

Potrivit art. 1244 alin. (1)-(2) din Cod civil, în baza contractului de împrumut, părțile pot prevedea și plata unei dobânzi, a cărei rată anuală nu poate depăși dublul ratei de referință CHIBOR înregistrată în ziua bancară anterioară datei în care părțile au stipulat rata dobânzii. În sensul prezentului alineat, rata de referință

CHIBOR este rata calculată în modul stabilit de Banca Națională a Moldovei, în baza cotațiilor orientative/ferme ale băncilor contributorii pentru plasarea mijloacelor bănești în lei moldovenești la alte bănci, pe termen de 12 luni. Interdicția prevăzută la alin. (1) nu se aplică dobânzilor percepute sau plătite de către Ministerul Finanțelor, Banca Națională a Moldovei, de băncile comerciale, de asociațiile de economii și împrumut, organizațiile de creditare nebancară, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

Conform art. 1247 alin. (1)-(3) din Codul civil, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobânzi, el are dreptul să restituie împrumutul și până la expirarea termenului. O asemenea restituire are ca efect rezoluțiunea împrumutului. Împrumutatul trebuie să restituie bunuri de calitatea și în cantitatea bunurilor primite și nimic mai mult, chiar dacă prețurile au crescut ori au scăzut. În cazul în care a împrumutat o sumă de bani, împrumutatul are obligația de a restitui suma nominală primită fără a ține cont de variațiile valorii banilor.

Astfel, luând în considerație, că, potrivit circumstanțelor constatate din materialele cauzei, Galustova Marianna a beneficiat de un credit din partea ”Agilex Grup”, însă nu și-a onorat în termen obligațiile potrivit contractului de împrumut nr. 173568 din 12 mai 2021, iar cererea de soluționare amiabilă a litigiului a rămas fără răspuns, instanța de apel consideră, că prima instanță întemeiat a constatat temeinicia pretențiilor ”Agilex Grup” societate cu răspundere limitată privind încasarea datoriei contractuale în sumă de 5050,30 lei, precum și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 1000 lei.

Totodată, instanța de apel apreciază ca fiind întemeiată hotărârea primei instanțe și, respectiv, declarative argumentele apelantei „Agilex Grup”, în privința cuantumului sumelor achitate cu titlu de dobândă, comision și costuri aferente.

În acest sens, Colegiul constată că, dat fiind faptul că prin cererea de chemare în judecată reclamantul a solicitat încasarea sumei de 6000 lei, instanța de fond a da o apreciere temeiniciei pretenției în limita sumei revendicate.

Astfel, potrivit dispozițiilor Directivei 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive, în contractele încheiate cu consumatorii, sunt considerate clauze abuzive, utilizate într-un contract încheiat cu un consumator, în special dispozițiile care: impun, cu titlu de penalități, consumatorului care nu și-a îndeplinit obligațiile, o despăgubire într-un cuantum disproporționat de mare.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene a precizat că Directiva 93/13[…] trebuie interpretată în sensul că o instanță națională este obligată, din momentul în care dispune de elemente referitoare la situația de drept și de fapt, necesare în acest scop, să aprecieze, chiar din oficiu, caracterul disproporționat al penalității, prevăzute în contractul de credit, încheiat între un furnizor de servicii financiare și un consumator.

Respectiv, este de reținut că, în cazul unei clauze penale disproporționate, prevăzute în eventualitatea neîndeplinirii obligațiilor de către consumator, sarcina de a acționa în consecință, potrivit dreptului național, astfel încât această clauză să nu fie opozabilă consumatorului în discuție, revine instanței naționale.

De altfel, reieșind dintr-o interpretare sistematică a legislației menționate ce reglementează clauza penală, Colegiul civil constată că instanța de judecată se poate sesiza, din oficiu, cu privire la disproporția vădită a penalității.

În context, potrivit art. 1 din Legea nr. 105 din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor, consumator este orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător sau profesională, iar în calitate de agent economic poate fi orice persoană juridică sau fizică autorizată pentru activitate de întreprinzător, care fabrică, transportă, comercializează produse ori părți din produse, prestează servicii (execută lucrări).

Potrivit art. 3 din Legea nr. 1 din 16 martie 2008 cu privire la organizațiile de creditare nebancară, organizație de creditare nebancară – societate pe acțiuni sau societate cu răspundere limitată, care desfășoară cu titlu profesional doar activitățile prevăzute la art. 8 alin. (2), adică acordarea de credite nebancare și leasingul financiar.

În continuare, potrivit art. 1076 din Codul civil, clauza abuzivă este lovită de nulitate absolută. Această nulitate de protecție operează doar în măsura în care anularea clauzei avantajează partea care nu a propus clauza abuzivă. În cazul în care partea care nu a propus clauza abuzivă este un consumator, instanța de judecată este obligată să invoce nulitatea din oficiu. Dacă contractul poate fi, în mod rezonabil, menținut fără clauza abuzivă, celelalte clauze rămân valabile. În cazul în care s-a constatat nulitatea clauzei abuzive, iar profesionistul a suportat, din această cauză, un cost cu cealaltă parte contractantă, el are un drept de regres contra celui care i-a vândut bunul, a executat lucrarea sau a prestat serviciul (furnizorul) și i-a impus utilizarea clauzei abuzive în raport cu cei cu care contactează profesionistul dacă contractul dintre furnizor și profesionist nu prevede altfel.

Conform art. 1077 alin. (1) pct. 6) din Codul civil, sunt considerate abuzive clauzele care nu au fost negociate individual și au ca obiect sau efect, solicitarea de la consumatorul care nu și-a executat obligația fără justificare a unei penalități disproporționate în raport cu prejudiciul cauzat prin neexecutarea obligațiilor contractuale.

Suplimentar, instanța de apel menționează că, caracterul negociat al contractului, nu poate fi apreciat doar prin aducerea la cunoștință și semnarea de către debitor a contractului, deoarece părțile nu se află pe poziții de egalitate, nici în ce privește cunoștințele de specialitate, nici în ce privește puterea de negociere,

iar debitorul nu au avut posibilitatea să negocieze, în cunoștință de cauză, contractul, ci doar să-l semneze sau nu. Simpla informare a reclamanților în legătură cu prevederile contractului nu echivalează, în nici un fel, cu negocierea în cazul contractelor de acest tip.

Reieșind din normele legale enunțate, la caz Colegiul reține că după cum s-a stabilit anterior, pârâtul/intimat nu și-a onorat integral obligațiile contractuale corelative privind rambursarea sumei împrumutate, astfel se apreciază ca întemeiată și îndreptățită revendicarea sumei de 2525,15 lei, ce constituie corpul împrumutului (datoria de bază).

Totodată, instanța de judecată a constatat că potrivit pct. 3 „Costurile creditului" din informații standard privind creditul pentru consumatori, 6.2 din contractul de împrumut a fost stabilită o rată fixă a dobânzii în mărime de 24.00 % anual din valoarea totală a împrumutului.

Conform anexei nr. 2 la contractul de împrumut nr. 173568 din 12 mai 2021, mărimea dobânzii ce urma să fie achitată constituie 215,21 lei. (f.d.15)

În corespundere cu prevederile art. 1244 alin. (1) și (7) din Codul civil, în baza contractului de împrumut, părţile pot prevedea şi plata unei dobînzi, a cărei rată anuală nu poate depăşi dublul ratei de referinţă CHIBOR înregistrată în ziua bancară anterioară datei în care părţile au stipulat rata dobînzii. În sensul prezentului alineat, rata de referinţă CHIBOR este rata calculată în modul stabilit de Banca Naţională a Moldovei, în baza cotaţiilor orientative/ferme ale băncilor contributorii pentru plasarea mijloacelor băneşti în lei moldoveneşti la alte bănci, pe termen de 12 luni. În cazul în care împrumutatul nu plăteşte dobînda în termen, împrumutătorul poate cere restituirea imediată a împrumutului şi a dobînzii aferente.

Potrivit informației de pe pagina web a Băncii Naționale a Moldovei rata de referință înregistrată în ziua bancară anterioară datei în care părțile au stipulat rata dobânzii constituia 2,65 %. Se atrage atenția că dobânda contractuală efectivă anuală convenită de părți este de 24 %, care este disproporțională cu rata de rata de bază a Băncii Naţionale a Moldovei, în mărime de 2,65 %, depășind-o de aproximativ 9 ori.

Mai mult, la caz instanța de judecată a constatat că, în spiritul prevederilor art. 1244 Cod civil, dobândă contractuală rezonabilă ce urmează a fi încasată de la pârâtul/intimat constituie suma de 477 lei (3000*2,65%=477).

În acest sens se atrage atenția la tabelul prezentat de către reclamantul/apelant care relevă că reclamantul a imputat cu titlu de dobândă contractuală suma de 457,07 lei, fapt care atestă că, de principiu, dobânda contractuală estimată de reclamant nu depășește rata unei dobânzi rezonabile, doar că clauza de la pct. 3 din Informațiile standard privind creditul pentru consumatori (f. d. 10), referitoare la dobânda anuală efectivă de 258,72% denotă un caracter abuziv și disproporționat și

generează necesitatea analizei cuantumului comisioanelor de acordare și de administrare în condiții de camuflare și extindere a dobânzilor și costurilor contractuale percepute de către împrumutător.

Or, DAE (dobânda anuală efectivă reprezintă, conform contractului costul total al creditului exprimat ca procentaj anual din valoarea totală a creditului și proporția de 258,72% este una exagerată și depășește rata de bază de 2.65% de peste 97 de ori.

Totodată Colegiul consideră că prima instanță corect a constatat că, comisionul de acordare a împrumutului în mărime de 30% din valoarea creditului (minim 700 lei) și comisionul lunar pentru administrarea creditului în mărime de 1% din suma creditului eliberat, potrivit pct. 3 din Informațiile standard privind creditul pentru consumatori (f. d. 11), ceea ce confirmă ipoteza elementului abuziv al clauzelor referitoare la costurile creditului.

Sau, prevederea contractuală citată supra care face referire la comisionul de acordare a împrumutului și la comisionul de administrare, care reprezintă o clauză standard care a fost anterior formulată de către „Aventus Finance" societatea cu răspundere limitată, iar pârâtul Galustova Marianna, nu a avut posibilitatea în mod anticipat să negocieze mărimea acestui comision, revenindu-i opțiunea să trateze doar clauzele cu privire la valoarea și obiectul contractului de împrumut, însă nu și condițiile acestuia, având unica posibilitate de a accepta sau de a se abține de la semnarea acestuia.

Astfel, potrivit art. 947 alin. (1) și (3) Cod civil, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate). Penalitatea poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligaţiei garantate prin clauza penală sau a părţii neexecutate, inclusiv sub forma unei dobînzi de întîrziere.

Conform prevederilor art. 949 alin. (1) și (2) Cod civil, dacă penalitatea este stipulată pentru cazul în care debitorul nu execută obligaţia, creditorul poate cere atît executarea obligaţiei, cît şi plata penalităţii. Nu se poate cere atît executarea obligaţiei, cît şi plata penalităţii dacă penalitatea s-a stipulat cu titlu de despăgubire în locul prestaţiei şi nu doar cu titlu de mijloc de garantare a executării obligaţiei. Creditorul are dreptul să pretindă repararea prejudiciului în partea neacoperită prin penalitate (clauză penală inclusivă). În cazurile prevăzute de lege sau contract, creditorul poate cere sau despăgubiri, sau penalitate (clauză penală alternativă), poate cere repararea prejudiciului peste penalitate (clauză penală punitivă) sau poate cere doar penalitate (clauză penală exclusivă).

Totodată art. 953 alin. (4) Cod civil, stabilește că, orice clauză care derogă de la dispoziţiile prezentului articol în detrimentul debitorului este lovită de nulitate absolută.

Potrivit clauzei contractuale ce se conține în pct. 4.7 din contractul de împrumut nr. 173568 din 21 mai 2021, penalitatea zilnică pentru întârziere constituie 1.0 %. (f.d.12) 4

Prin urmare, reieșind din conținutul clauzei contractuale prin prisma rigorilor legale impuse de normele juridice prezentate mai sus, instanța de judecată corect a reținut că mărimea penalității contractuale este la fel exagerată și reclamantul, prin reducerea pretențiilor sale a recunoscut implicit că sumele pretinse, inclusiv penalitatea estimată la suma de 6250, 06 lei este una disproporționat de mare.

În asemenea circumstanțe, se reține ca corectă interpretarea instanței de fond de a stabili că caracterul și mărimea costurilor este disproporționat cu suma acordată și contrare prevederilor legale, dar, acceptând reducerea costurilor (potrivit voinței reclamantului/apelant), va plafona pretențiile acestuia la suma de 2525,15 lei estimată drept sold al împrumutului.

Raportând normele indicate mai sus, Colegiul civil consideră declarative argumentele apelantei cu privire la neclaritatea calculării și diminuării sumei dispuse spre încasare de către instanța de fond, or, instanța de fond s-a condus după principiul interpretat de către partea reclamantă, or, aceasta nu a făcut o calificare clară pentru acestea și cu ce titlu să se încaseze fiecare sumă, rezumându-se la o proporție a dublului sumei împrumutate, adică de 3000 lei în total pentru toate costurile împrumutului peste suma acordată de 3000 lei.

În continuare, Colegiul menționează că, în conformitate cu prevederile art. 94 alin.(1) Cod de procedură civilă ” instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului”, iar în conformitate cu prevederile art. 94 alin. (3) Cod de procedură civilă ” prevederile alin.(1) şi (2) se aplică şi la repartizarea între părţi a cheltuielilor de judecată în instanţă de apel, în instanţă de recurs şi în cadrul revizuirii”.

Potrivit art. 90 lit. i) Cod de procedură civilă ” din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de asistență juridică”.

Art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilește că ”instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile”, iar alin. (11) a aceluiași articol prevede că ”cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat”.

Din actele cauzei s-a stabilit că reclamantul/apelant a solicitat încasarea sumei de 3500,00 lei, la capitolul dat, Colegiul atestă că necesitatea adjudecării

cheltuielilor de asistență juridică operează indiferent de calitatea subiectului pasiv, criteriu fiind pierderea procesului în raport cu subiectul activ.

În același timp, sub aspectul evaluării mărimii solicitate spre compensare, Colegiul conchide că valoarea de 3500,00 lei, deși corespunde criteriului de realitate, nu corespunde în totalitate criteriilor de necesitate şi rezonabilitate.

În favoarea concluziei enunțate instanța de apel reține că, cheltuielile pentru asistenţa juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime. Sunt realmente angajate sumele pe care reclamantul le-a plătit sau trebuie să le plătească avocatului. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CtEDO, se evidenţiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaţilor (copii de pe dispoziţiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidenţă emisă pentru clienţi şi în alte cazuri stabilite de legislaţie. Necesitatea cheltuielilor indică timpul rezonabil necesar pentru a reprezenta reclamantul, probat prin listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi orarul timpului aferent acestora (cu tariful și orarul). Caracterul rezonabil al cheltuielilor semnifică faptul că, în raport cu natura activităţii efectiv prestate, complexitatea, riscul implicat de existenţa litigiului sau şi reputaţia celui care acorda asemenea servicii, ele să nu fie exagerate.

Aici necesită a fi evidenţiat că pentru determinarea caracterului rezonabil al cheltuielilor compensației acordate și pentru o apreciere corectă se va ține cont de: a) complexitatea cauzei; noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; b) aportul avocatului la soluționarea cauzei; c) timpul şi munca depusă de avocat; d) aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistenţa (cunoştințe tehnice speciale, cunoaşterea profundă a unor reglementări de profil, cunoaşterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); e) faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; f) rezultatul obținut; g) restricțiile de timp impuse de client şi de circumstanțele cauzei; h) natura şi durata relației dintre avocat şi client; i) experiența, reputația şi abilitatea avocatului; j) justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; k) suma despăgubirilor pretinse în cauză; l) alți factori, la discreția instanței.

În speță, Colegiul atestă că cheltuielile de asistență juridică enunțate, au fost realmente angajate, fapt ce se dovedește prin bonul de plată, or, actele cauzei certifică implicarea avocatului în activități de acordare a asistenței juridice în procesul civil la etapa examinării cauzei în prima instanță și anume la formularea cererii de chemare în judecată doar, sau, cauza civilă a fost examinată în procedura cererilor cu valoare redusă, în lipsa participanților la proces.

În același timp, stabilind dacă costul asistenței juridice solicitate de apelant este rezonabil, Colegiul ia în calcul noutatea și complexitatea chestiunilor de fapt şi

de drept puse în discuție în prezenta cauză, timpul şi munca depusă, justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză, precum și rezultatul obținut.

Prin urmare, sub aspectul necesității și rezonabilității cheltuielilor de asistență juridică, Colegiul conchide că prima instanță corect a admis parțial cerința, încasînd suma de 1000,00 lei.

Colegiul civil menționează că fiind o trăsătură esențială a apelului, efectul devolutiv constă în provocarea unei noi judecăți de fond, atât cu privire la problemele de fapt, cât și cu privire la cele de drept, în limitele stabilite prin cererea de apel, astfel circumstanțele și probele care nu au putut fi prezentate în prima instanță, dar au o importanță majoră în soluționarea litigiului urmează să fie prezentate în instanța de apel.

Distinct de cele indicate, instanța de apel, prin prisma jurisprudenței CEDO și anume cauza Rebait și alții vs France nr. 26561/1995, unde Comisia a menționat că ” art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes”, consideră necesar de a respinge și alte argumente invocate în cererea de apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, care ar duce la anularea actului judecătoresc atacat cu apel.

Astfel, dat fiind că argumentele apelantei sunt nefondate și combătute integral prin concluziile relatate supra, în speță lipsind temeiuri legale pentru casarea hotărârii contestate, Colegiul conchide că apelul declarat este pasibil de a fi respins.

În conformitate cu art. 276^4, 385 lit.a), art. 389-390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ

d e c i d e:

Se respinge cererea de apel declarată de avocatul Popa Cristina în interesele SRL ,,Agilex Grup”.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 16 mai 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de societatea cu răspundere limitată ”Agilex Grup” către Galustova Marianna cu privire la încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă la data pronunțării.

Președintele ședinței, Ruxanda Pulbere

judecătorul
Judecătorii Roman Pascari

Ala Malîi